

Není zcela běžné, že na nastudování jedné hry pracují souběžně dva režiséři. Už proto ne, že do režijní práce se pouštějí především silné až vyhraněné a vůdčí osobnosti, které se nemusí shodnout ani na pojetí hry, ani na záměrech autora. Další důvod je bezpočet, a každému, kdo dělá divadlo, jsou naprosto jasné a respektuje je. V našem případě nastudování hry Oldřicha Daňka 'Zdaleka ne tak ošklivá, jak se původně zdálo', jsme svědky souhry zkušené dramaturgyně a režisérky Brigity Hamvašové se sice zkušeným a talentovaným hercem, ale naprosto začínajícím režisérem, Janem Šmídem.

"Nemám režisérské ambice a rozhodně bych se neodvážil pouštět se do hry, kterou neznám nebo nemám vůči ní nějaký vztah. Tuto jsem si vybral proto, že byla příhodná příležitost - divadlo potřebovalo hru na novou sezónu, tato je divácky osvědčená, dávali jsme ji poprvé (ne výhradně pod hlavičkou ND) před třiceti lety, podruhé před sedmnácti už jako naši hru. I když ji znám dlouhou dobu, přesto si nyní jako režisér uvědomuji, jak je v ní každá postava náročná a svým vnitřním životem mnohohrstvá. Snažím se do nich vníknout, jdu po jejich smyslu, odhaluji podtexty dialogů," rozhovořil se o své nové pozici Jan Šmíd.

"Práce režiséra je velmi namáhavá, neboť je všestranná a ve velmi krátkém čase se musí souběžně vykonat mnoho činností, ať už se jedná o profesionální nebo amatérské divadlo. Je namáhavá právě pro časový stres, vedle kterého je práce s textem nebo i technickými službami relativně lehká. Režisérovi se do jeho kompetence prolíná organizace s mnoha kvalitami a materiály, které přináší mj. herci, technici, hudebníci, tanečníci, výtvarníci a nakonec i divák, protože režisér musí brát v úvahu i to, co si přeje a čím žije divák (divadlo bez diváka není možné)," charakterizuje úkol režisérka Brigita Hamvašová, jejíž začátky v Novém divadle píše rok 1995, kdy uvedla své první představení - pantomimu 'Harlekýn' na Masaryktownu. Dále zdůrazňuje, že v podmínkách amatérského souboru se přidávají další povinnosti, od kterých je režisér na profesionální scéně ušetřen, a těmi jsou kupř. zhotovování mnoha věcí takřkajíc na koleně (kulisy, rekvizity, návrh plakátu, výběr hudby atd.) včetně veškeré zodpovědnosti za vnitřní chod divadla a průběh představení. "Režisér musí myslet na každou minutu každého herce na scéně jako kdyby v něm byly všechny dramatické postavy v ose pohybu, tedy musí také inspirovat, kontrolovat a výsledek odevzdat divákovi." Ke škále nároků přidala režisérka a dramaturgyně původní profesí další aspekt, jímž je fakt, že v amatérském divadle je práce s lidmi, kteří přicházejí na zkoušky po své práci, že jde

DIVADLO NENÍ JENOM O DÍVÁNÍ

o lidi, kteří nemají nastudovaný rejstřík hereckých technik jako profesionálové, takže taková práce je mnohdy až intimním odhalováním duše mezi režisérem a hercem a mezi herci navzájem. "Je to vztah velmi citlivý, protože člověk pracuje se vším, co má, a ve vyjádření se může spolehnout pouze na sebe..."

Nepostradatelným aspektem divadla je dramaturg, který „se zabývá celou škálou povinností - počínaje výběrem hry, konče dokumentací představení. Spolupracuje s režisérem a se všemi složkami v divadle, je tady, aby poskytl prostředí a prostor, je to také o styku s veřejností, je to člověk, který stojí za literaturou divadla.“ Brigita potvrzuje, že při dramaturgii hry (neuměla by si vybrat mezi dramaturgií a režii jednoznačně, zajímá ji obě) nejraději dosazuje do postav konkrétní herce, kteří jsou již režisérem osloveni, "velmi mi to při dramaturgii pomáhá." Nejraději vzpomíná na dramaturgii Švandrlikova románu Břetislav a Jitka: "Pod dramaturgií jsem se podepsala a dala jsem ji spisovateli jako autorovi předlohy do ruky. Ten si ji přečetl a dal mi vlastně povolení ji hrát s výrazem určitého obdivu. Uvědomila jsem si, že jsem dospěla nejen k jisté kvalitě v této dramaturgii, ale i k zadostiučinění, protože jsem se věnovala práci s hlubokým zaujetím - bylo to moje dílo," ukončila vzpomínku na setkání se slavným Miroslavem Švandrlikem, a nutno dodat, že se hra dávala v roce 2004 i s vepsanou scénou, kterou spisovatel ani nepostřehl, ale jen lakonicky okomentoval "ani jsem si nevšiml, že není moje..." Příjemné vzpomínky má také na dramaturgii a režii hry Mozart v Praze (r. 2006) podle předlohy povídky Zdenky Psůtkové, nebo na Malostranské povídky s písněmi (r. 2012) v režii Jany Fabiánové.

Brigita Hamvašová, která se na nějaký čas po odchodu svého manžela Ladislava, stejně oddaného divadlu, odmlčela, s odstupem času ale pochopila, že "práce s divadlem je můj život a že si velice vážím nejen příležitosti se jí nanovo věnovat, ale i lidí, kteří mi tu příležitost dali. Pakliže

jsem přišla na tento svět s talentem, tak si myslím, že je to právě dělat divadlo a vést lidi k tomu, aby dělali dobré divadlo". K další dramaturgické a režisérské práci povolal Brigitu právě nedávno Jan Šmíd, „a jestliže se bude chtít Honza režie přidržit, budu velice šťastná, když mu budu moci své režisérské a dramaturgické zkušenosti předat, poradit mu...“, uvedla dále režisérka, která se naposledy podepsala pod dramaturgii a režii hry Komédie o lásce a žárlivosti Lope de Vegy před třemi lety. Má ráda historické náměty, ráda se proplétá i shakespearovskými klíčkami osudů v komediálním provedení. Také

uličkou jako všichni ostatní, nezapomíná na fakt, že amatérští herci hrají především pro radost sobě a jiným, že divadlu obětují spoustu svého času, energie a entuziasmu, "a tak mám úžasný respekt vůči každému, kdo je jakoukoliv formou zapojen do divadla - ať dělá kostýmy, techniku, propagaci atd., je celá řada potřebných činností, které divák nikdy nevidí a neuvidí, ale bez toho, aby zapadaly do sebe, by divadlo nemohlo existovat." Ve srovnání s rozbujelou situační komedií Jednotka intenzivní péče (dávali jsme ji minule), je tato konverzační komedie. Nejde v ní o rozpochybovanou scé-

ši, než profesionálové z Prahy. A specificky Tomáš v roli uherského krále - to je pro mě dodnes nezapomenutelný výkon ve srovnání s jakoukoliv scénou... a díky této hře jsem se dal k Novému divadlu," vybavoval si v paměti.

"Před sedmnácti lety uvedlo ND pod svoji hlavičkou tentýž titul v režii Tomáše Maška, v níž mi svěřil roli krále Ladislava IV. Do role Chóra obsadil talentovanou herečku Zdenku Novotnou (dnes vede diváka příběhy melancholický průvodce, kterého ztělesní rovněž vynikající Ivan Rázl) a partnerkou mi v Uherském příběhu byla Zuzka Novotná, která si svoji roli takřkajíc 'oprášil'. Hrou chci také vzdát poctu legendám našeho divadla - k už jmenovaným nutno vzpomenout Jirku Bendu, Bohouše Mácu, Pavla Krále a ostatní, kteří mě, a díky jim za to, přivedli k divadlu." Ve hře uvidíme: Zuzanu Matěj-

Zleva: ze zkoušky - Lenka Nováková, Martin Bonhard, Brigita Hamvašová, Zuzana Novotná, Ivan Rázl a Jan Šmíd

pro tuto hru si nastudovala historické zákulisí, aby mohla zvolit správnou cestu vedení herců a poradit, jak postavu rozvinout a co u ní naopak potlačit.

"Každý režisér si přeje, aby výsledek nastudování byl zkouškami lepší a lepší," vracíme se s Janem Šmídem k jeho trojroli v této hře: hraje ve dvou příbězích - již uváděného Ladislava IV., a charakterem stojícím na opačném břehu Prokopa Holého zvaného Velikého v Příběhu českém. Tou třetí je právě pro něj premiérová role. I když sám prochází stejnou

nu, ale o až intimní dialogy lidí, kteří sice historicky existovali, ale nemuseli vést přesnou řeč, jakou zformuloval dramatik Oldřich Daněk. O něm je známo, že stavěl do první řady hodnoty klasické morálky, a příběhy historických osobností mu byly mnohdy vítanou příležitostí se na charakteru lidí velice úspěšnými, ale působivými prostředky podívat zblízka.

„Upřímně hru miluju, mám k ní dobrý vztah už proto, že ji dělali herci předchozí generace, a dobře. Představuje návrat k tradičnímu psychologickému herectví, které jsme tak obdivovali i milovali, "zdůvodňuje svoji volbu Honza, který, když v roce 1987 přišel do Kanady, neváhal několikrát navštívit divadelní představení na univerzitě v Torontu, které tam dávali amatérští čeští herci s hostujícími z Vinohradského divadla v režii Tomáše Maška z ND, "jehož další herci, Vladimír Kulhavý a Zdenka Novotná, byli podle mého názoru ještě lep-

kovičovou s Vladimírem Strakou, Jana Šmída se Zuzanou Novotnou a Lenkou Kimlovou a Martina Bonharda s Lenkou Novákovou. Co pár, to jiná doba, to jiný problém mezi mužem a ženou, končících dle historických pramenů vesměs smutně.

Ale i kdyby si laskavý divák neodnášel už nic jiného, než probuzenou touhu prozkoumat příběhy představených historických postav, udělal autor prostřednictvím herců jedinečnou práci, protože podle Orwela „Kdo ovládá minulost, ovládá budoucnost. Kdo ovládá přítomnost, ovládá minulost.“

Milí milovníci dramatu, navštivte náš FaceBook, pošlete email, telefonujte, těšíme se na Vaši návštěvu v divadle, a jak už je zvykem i na Vaše ohlasy po představení.

POZOR, PRVNÍ ZVONĚNÍ ZAZNÍ V PÁTEK 3. LISTOPADU VE 20.00 HODIN. Více na str. 2 a 16 -vk-

REZERVACE nenechávejte na poslední dny divadelní sál pojme pouhých 200 diváků...

PÁ 3.11. ve 20.00, SO 4.11. v 16.00 a 20.00, NE 5.11. pouze v 16.00 h
Rezervace: ■ nove.divadlo@gmail.com ■ (416)463-3182
Adresa: ■ Maja Prentice Theatre, 3650 Dixie Rd., Mississauga

Upozorňujeme naše čtenáře, že v uvedených termínech se konají v komunitách i další akce, proto si zvolte pro návštěvu divadla nejprůhodnější den. Podrobnosti čtěte na str. 2 v sekci Společenský kalendář, plakát je umístěn na str. 16.